

Piripaihiyaap+ Ut+p+ho K+imand+ Piripaihiyaap+ Ut+p+mandap+ Nes+p+hande

Por+ho Rom+handa kon+h+ napw+at+ bindata ut+p+ho k+mo j+pat+p+iyahore 62 A.D. hura. Is+h+ya g+wunyaahohiy+h+ya Piripaihanda bimohiy+h+ya p+w+ha wiwa kw+tun+w+haiwa kan+haun+ kandap+ Por+ho ut+p+ho k+mo j+pat+p+iyahore. Iyat+ am+ Piripaihiya naw+ho Por+hoai and+t+wiw+and+ho nunyauh+ am+ kandap+imaaw+ gaare undat+ho ut+p+ho j+pat+p+iyat+ nusoasataise. Siyat+ Por+ho t+t+h+ ut+p+ho j+pat+p+iyat+ nusoasataise.

Piripaihiyaap+ P+w+ha Nap+masataise

Por+ho is+h+iyai ip+rete gaahure undis+ha (1:1-11)

Por+hoai nasisoaari+ nusoaipas+waiwa amb+pat+ yaawat+ am+ naan+h+hand+ kon+h+ nep+ notaise. Saih+ am+ K+raisiho kon+h+ and+t+wip+ notaise. Aih+ am+ sandaah+ Por+ho maarit+and+handisat+ kon+h+ bimaam+ naind+handap+ha (1:12-30)

K+raisiho kaipatamatiyaat+ t+t+h+ k+ret+ nyah+ nahatiyaan+ amb+pat+ yaas+h+iwa nait+haawo tis+ha (2:1-30)

Por+ho is+h+iyai p+w+ha neh+ha asiwa kat+wun+johiy+h+iyaam+ p+w+ha atiwi+ namep+se undis+ha (3:1-21)

Por+ho is+h+iyai saiwi+ saiwi+ kaiwi+se undat+ kom+ p+w+ha osasep+haas+ha (4:1-23)

1 Nini Porihoninithi Timotehotih maisahu-
raanji Jisasi Kiraasihomi otipipatihuraanji
utipihoko kimo jipatihiyaha sahi Autaahaatihomi
isihiyaati Jisasi Kiraasihoisawi maasi
timaamaitohiyhiyaati aunahipati awaipati
(taunihandhi) Piripaihanda bimohiyhiyaatapuni
ami ishiya Kiraasihopi giwunyaahohiyhiyai
iwinjatohiyhiyaapuni ami otipipatihyaatapuni
nusoasahaayo.

2 Autaahaatihoko nyami Apihouni ami Awaisihoko
Jisasi Kiraasihouni sangi sami maarihoko nepi na-
pisaatisamapi gaahati kasimi jatatamanitaise.

*Porihoko Autaahaatihoi Kinyi Gaahone Gaare
Undataase*

3 Nini nahateweti sapi gwinyaataahura ga-
punditi Autaahaatihoi kinyi gaahone gaare un-
dataato, ami sahi gaahaiwa kiyohiwaiwaapo.

4 Aindi ami nini waati asakaindi maarititi sapi
pihindi nisi gaapipati nahatewaatihhi nahateweti
Autaahaatihoi piwaunditi gaapundataayo.

5 Nini saindi maarititi Autaahaatihoi kinyi
gaahone gaare undotimandi apaapimaahhe,
ami sahi Piripaihiyaati Autaahaatihomi
isihiyaati Autaahaatihomi piwaha gaaha
wanaha Jisaasihopaha ausaati ishiyai
kaunditandhandapi sahi nawihoko naninyawhi
anditinipi ningisawhi maasi timaamaitauhe.
Saiwih wuwani piwaha gaaha wanaha
Jisaasihopaha namasawhi atiwih kopih giwunyaapi
kaimih napih wani kimuraatindhandape.

6 Aindi ami nini saindi gwinyaataate, kiya
gaahati kiyohitimandi sandi Autaahaatihoko

kiyaam+hetapi gaahaiwa taati kiyataise. Siyati ko kaindimandi kiyai neti komi gwinyaati maaritirihiretemataise. Siyati Autaahaatiho kiyaisi konihi kawimi noti noti asisiha Jisaasiho japihi nasonihuraatitande, ndi gwinyaataayo.

⁷ Iyataati ami sahi kiyohitmandapi nga titihe, ndi gwinyaataayo. Autaahaatiho ningisi gaahati kanisati, ami komi otipipati kimati komi piwaha awusaitandhati nanimih kiyataayo. Kiyonhi ami sangisangi nahatiyaati maasi ningisawi timaamaitaati kiyahaawi sangisi nisi maarho apipaahi aungwohandi nasanyati nisi maarho samheti ahondaise. Nini napw+tohipipih napw+ititi bimaati ami awaisaw+hiya nini kiyohit+handapi gaatiwi nanimaapi nanisen+hauhi wihoan+ha kaundataayo. Nini piwaha titihi akaaha ausaahon+handi kandi kiya piwaha Autaahaat+homi m+maipaimbi asireti ausaapaise, ndiw+ piwaha nepi nisihetep+n+mawaayopo. Aih+ nini akaaha titihi ausaataayo, unditi kiyaisi nunjati titihi kaundataayo, kiya Autaahaat+homi piwaha akaahe titaatiwo. Saiwa siyonhi sahi ningisaw+tot+handapi maaritataayo.

⁸ Autaahaatiho aimi mmose, nini napiti sangi jasondandi pih+ndi gwinyaahon+ho, ami nini sangi Jisaasiho maarho nasamipatamataindi nisi maarho nasanyataayono.

⁹ Aindi ami nini nisi gaapipati kimati sapi gaapunditi Autaahaatihoai sapi piwaundataayo. Sahi Piripaihiyaati isihiyai maarho nunyohit+handi samheti waati anyaat+ tisaitati noaipaitando. Iyonhi ami sahi gaahandi

gwinyaitaat+wi+handi pihiti+wi nepi, ami sami amiti+ha sahi isihiyai maar+ho nunyohiti+handapi biyati nga jainjapwaatamaitando.

¹⁰ Aiw+ ami sahi baiwi nepi mmon+wi maip+hapa namapi ami neh+ ap+paahi gaahapa, ami titi+htamas+pipaahi+hi nepi ami kapa japepih+r+wi kaiwi bim+itaat+wo. Ami sahi saiwi kaiwi bimaami nuwi asis+ha Kiraisiho isihiya kop+ giwunyaahohiy+hiyai neti kiya ot+ip+pati kop+ kawisoh+pati tip+itapaati usonati katapi wihoaan+handi naw+homatiyati nunyon+hura wapa maip+hapaapi pi+wi+ha owehiyaati ap+paahi ainahiy+hiyaati+itaaat+wo.

¹¹ Ami sahi saiwi Kiraisiho neti anditi+siwati jatatananati Autaahaati+hom+ titi+hi gaahaiwa sangi sam+heti kasiwaiwaami nandapa ak+ipi+pa noaipati sam+heti tisaitati ahotit+ando. Siyati titi+hi gaahaiwa tisaitati sam+heti ahotan+hi, ami kaiwa titi+haiwa ami gaahaiwa kiyoh+waiwa noaipati, ami kaiwetapi sahi Autaahaati+hoai amb+ipati awaipati nunyaw+ koai nepi mepi au-taahemwaitaat+wo.

Por+ho Napwinj+ti+handi Isihiya Taahiy+hiya Autaahaati+hom+ Pi+wi+ha Atisawaayopo

¹² Nisi nais+hiyaati nisataiw+ Kiraisihopi giwunyaahohiy+hiyaate, nini sangisi nases+ipati neti gisunyaati sandi kasatit+andiyo. Ningi isihiya nepi w+nirapi nan+ipuhauhi k+mbi+hi Rom+handi napwi+ti+ bindataayo. Ami kimandi napwi+tot+imandi isihiya Autaahaati+hom+ pi+wi+ha atitaat+wi nisaputataamaise. Owetise. Autaahaati+hom+ pi+wi+ha gaaha wan+ha isihiya taahiy+hiya aunah+ipati taah+waiwaara

taawî atiwi newaayopo. Nepî kaapî taawî gwînyaawaayopo.

13 Aihî amî isîhiya tunnîwî yahwînohiyîhiya awaisîho Sisaahomî anîtitîhî masaataatî jatohiyîhiyaunî, amî isîhiya usa kîmbîhiya nahatiyaunî nîni napwîtotîmandamî tanyaahaapî mmonîhopo. Amî nîni Kîraisihopî gîwunyaatî komî otîpîpatîhonînîndî amî komî otîpîpatî kawisonîhî kandapîndîwî nîngî nepî nanîpuhauho.

14 Iyauhî amî naisîhiya taahiyîhiya nisataiwî Kîraisihopî gîwunyaahohiyîhiya nîni napwîtotîmandapî gwînyaawaawî kiya watîpîtîwî Awaisîhopî gîwunyaapî, amî kiya wîndî yamaiwî amî watîpîhiya bitotawa Autaahaatîhomî pîwîha Kîraisihopîha isîhiyai kaundawaatopo.

15 Iyataatî amî sandîhî akîte, isîhiya usa nisapî apowihî amî kiya nisapî itîhapîpa mandîtîhîrisawî Kîraisihomî pîwîha ausaawaayopo, amî Autaahaatîhomî isîhiya Kîraisihopî gîwunyaahohiyîhiyai nepî iwîrîwitaatîwo. Usa siyauhîhandî kandî amî usaahî maarîho gaahoaisawî Kîraisihomî pîwîha tîtîhî gaahîretî isîhiyai iwîtatamanîtaatîwî gwînyaapî ausaawaayopo.

16 Amî siya siyohiyîhiya Kîraisihoaisunî amî nîngisunî kiyaamî maarîho naninyawî amî pîwîha wanîha gaahaapî maarîwîmawaawe. Aiwî nîni napwîtotîmandî pîwîha gaaha wanîhai netî andîtîwiwîtandî andîtitîtî bitohohîtîhandapîtîhî kiya mmonawaawî amî pîwîha ausaawaayopo.

17 Iyauhi usa aimi jhi katohiyihiya siya maarho titihimetahoaisawi kiya sawana ambipati awaipati nepi noaipapi awaisawihyaatitaatiwuni, ami ningi nini napwiti bimohipipihi daahi nepi iwiriniwi yaasihandi waati nanimitaatiwi piwaha ausaawaayopo.

18 Ami kiya siyauhhandi kandi nini kandapi windi pihindi gumunyaaho. Ami kiya tanyaaha gaahaapo, ami tanyaaha maipihapi ausaawaawisangi nini gwinyaata sandi awaindihandimaahe. Ami kiya piwaha Kiraisihopiha ausaawaayopo. Isi ami nini sandapi wanisangi maarititi ami ipoti ipotisangi koninhi maaritimi nuto.

19 Ami nini koninhi maaritimi nuto. Ami sahi nisapi taawi gaapundiwi Autaahaatihoi piwaundauhi ami Kiraisihomi Itipho Gaaho ningi taati anditiniwati nitatamanataiso. Isi ami kimaiwa ningi naanjanisati yaasamaiwa nini taati neti bimohiwimaiwaatihapi nenimati Autaahaatihoi nuwanoaasonihi nini noaipaito.

20 Nini nisi maarho nahatoaisati watipindi saindi gwinyaataayo, nini wapa sehimwaati kamaindi, ami Kiraisihoi komi maarho yaawihandi windi namumwito, nisapi ko windi maarimitihando. Iyonihi ami kapetapi ningi manyihandi nini windi namaitando. Ami nini nasisoaaruni ami wani kimura kurauni ishiya usaapi windi yamaindi watipindi piwaha katito. Ami saindi kiyataati nini asohonini bindataatisangi, ami nini napotaatisangi Kiraisihoi ambipati awaipati numwisanihi

ami komi ambipati isihiya nepi autaahi isiwatitaatiwo.

²¹ Ami nini sandi apaapimaato, nini asohonini komi otipipati kawindi ami aimi nehini Kiraisihopaahaindihoninisi aimi apipaahi komihoninindi koaisatindaayo. Isi ami ningi isihiya niwisaihi napotaatisangi aimi koaisatindaayo, ami nini ambipati awaipati taati koai nunyataayo. Aindi gaahandi asitimandi neti nehini nanihaindini naanati yaasiwaiwa owetihini Kiraisihoaisati yamihapataatihini aimi bindataayo.

²² Ami nini nisi ambipatisati asohonini bindataataahi, ami nini Awaisihomi otipipati kawito. Ami nini windi moho napwitando e asohonini bimitando ndo.

²³ Sandapi nini yatiwi gwinyaataayo. Nini wani kimandi bimohitimandi namasi Kiraisihoenda naindini koaisati bimitandini maaritataayo. Ami ningi gaanimatitaise.

²⁴ Sandi nini ngandaahandi kandi ami nini sangisati kimaapi otihini utari bindataati sangi neti jatatamaniti, ami anditisaiwitandini sandi apipaahi awaindini gaare.

²⁵ Ami ningi sandapi ginunyaatati ninjapwainjihini, ami nini sangisati daahi bindataati jatatamaniti anditisaianihini, ami kandapi sahi sami Kiraisihopi gwunyaahohitihandapi maarititaatiwi nini mmoniti gwinyaataayo.

²⁶ Isi ami nini jahira sangisenda napsanihini, ami sahi maaritwi Kiraisihomi ambipati niwimaitaapo, ami ko nyangi kanyiwaiwaapo.

²⁷ Ami apipaahi awaindihandini sahi

kaitaat+iw+handi siyate: Sahi K+raisihomi p+iw+ha gaaha wan+ha kasatauhi atiw+ nehoh+i+h+ret+i wapa kaiwi, ami daiwi bitosaw+se. Ami sahi saisaihi n+i+n+i nap+i+i sangi jasoto e ami w+i+nd+i nap+i+i masisonataatisangi sahi maar+ho naasoh+i+tan+i+h+i utaaho neh+i naasomataiw+i daiwi bitohopo tisaihi n+i+n+i atitando. Aiw+i sahi p+iw+ha gaaha wan+haapi gw+inyaahoh+i+i+hand+i sami tiworisa nep+i tisaip+i+nd+i+taaw+i jat+i+taat+iwo.

²⁸ Aiw+i tiworisa sangi tisaip+i+ndohiy+i+hiyai nemap+i sahi kiyaap+i w+i+nd+i yamaiwi and+i+tit+i+w+i maar+ho naasoaisaw+i nga bitoaitaat+iwo. Siyawaaw+i sati siwipati nep+i kiyai sahi nunj+i+taat+i+w+i, ami kiyai Autaahaat+i+ho nemat+i ami sangi ko jap+i+h+i nasamaitand+i+handap+i siyati nanyamaitand+i+hiyaane und+iwo.

²⁹ Ami sahi K+raisihopi g+iwunyaitaat+i+waah+i+h+i Autaahaat+i+ho sangi nasam+i+hanataamaise. Sahi kop+i yaas+i+haiwa naitaat+i+w+i maaw+i ko sangi nasam+i+hanataise. Ami s+i+kauraahi sahi K+raisihoai amb+i+pat+i awaipati nunyaw+i n+i+wimaitaat+iwo.

³⁰ N+i+n+i sangisat+i bimohura naan+i+at+i yaas+i+haiwa w+i+ra anis+i+h+i sahi mmon+i+w+i+hiyaate. Aiw+i ami wani naan+i+at+i yaas+i+haiwa taat+i w+i+ra anis+i+h+i n+i+n+i nep+i niyoh+i+w+i+maiwaapi sahi aim+i atisawaayopo. Aiw+i ami sahi sawanaat+i+sangi s+i+kiyahaiwa tiwat+i w+i+ra asis+i+h+i taaw+i newaayopo.

2

K+raisiho Ipatisanat+i Net+i Kaimumwaan+i Sah+i Jap+i Kaitaat+iwe

1 Kĩraisihō sangisi andit̄isaiwati ami komi maar̄ho nasamind̄handi sangi neti nasip̄ipais̄ih̄i sami maar̄ho biyati wisaitataise. Autaahaat̄ihom̄ Itip̄ihō Gaaho Kĩraisihom̄het̄i bimisiho sangi neti tisamaamais̄ih̄i ami sahi won̄i waan̄i ami wowaat̄ap̄i sami maar̄ho gaaho gw̄inyaap̄i gaahati kain̄wi mmot̄inawaayopo.

2 Sahi t̄imaamait̄iw̄i maar̄ho naasoh̄i utaaho neh̄i naasomataiw̄i gw̄inyaap̄ise. Aiwi sahi ususaati won̄i waan̄i wowaati maar̄ho nunyaw̄i nam̄in̄iw̄i napaisaati bimaaw̄ise. Sahi sandi saisaihi n̄ini sap̄i ap̄ipaahi nga maarit̄it̄imaito.

3 Kinyi wapa kiyapaahapa neh̄i kinyi k̄iwahonyapaah̄ih̄i gw̄inyaap̄i, ami usaapi mandit̄ipaimb̄i ami k̄iwahon̄i naimaat̄ip̄ih̄iret̄i w̄ind̄i kamaime. Kinyi yat̄ih̄i ipatisan̄ip̄i is̄ihiya usa aim̄i awaisaw̄ihiyaimat̄iw̄i bimohiȳhiyaami yat̄ih̄i ot̄it̄ih̄i p̄inumbw̄i kiyai kinyi n̄iwimaap̄i autaah̄iwipe.

4 Aimb̄i ami kinyi ik̄ip̄ipa kinyi k̄iwahonȳhapaah̄ih̄i itataman̄ip̄i minjat̄ip̄i ami usaam̄ihapai maaw̄i nep̄i iw̄itataman̄ip̄i kiya itataman̄in̄iw̄i bim̄itaat̄iw̄ihandap̄i kinyi iwinjat̄ime.

Kĩraisihō Ipatisain̄j̄h̄i Autaahaat̄ihō Koai Nuwimaataise

5 Sahi gw̄inyaahoh̄it̄ihand̄i ami sam̄i dahopa p̄iw̄iha ami wapa kaiwi daiwi bitohoh̄ir̄ih̄iret̄i Kĩrais̄i Jisaasiho kaipatamataiw̄i kaiwise.

6 Kĩraisihō yap̄ipataap̄ih̄i sangi nasati yam̄ihapataat̄ih̄i bimisura nahataapaat̄ih̄i

osamati ko Autaahaatihomatiyaho Autaahaatihoaisati naasaataati gwinyaati ami naasaataati awaisihoematati bimainjahore. Siyahondaahandi kandi ko Autaahaatihoematati Autaahaatihoaisati maasi naasaataati bimindihandi sawaho neti itatamanitando tati gwinyaati ko wandi anitisiati miwatise. Owetise. Kandi ko neh namihaati namataise.

7 Ko siyati Autaahaatihotati Autaahaatihoaisati bimimbipihi namati namihaamapi noipati neh otipipatihoematataise. Iyati ko noipati nyahi ishiyaanam ambipati neti ami neh nyamatiyati utaahoematataise.

8 Ko siyati neh utaahoematati noipati yatihi ipatisanati Autaahaatiho kaundirihi reti atiwisati kaimi noti ami yaawihandi neti ipititih atawihateti sikiyati napotaise.

9 Ko siyati kaindihandaahi Autaahaatiho koai niwimaati otipipati ami ambipati apipaahi autaahitahati awaipati usaami ambipati nusatiphaahati nunyati ahwisataise.

10 Isi ami nahatiya mihaati yamihapataatihiyauni ami maapi yapipataapihiyauni ami yamatihi yapipatami nyepepihiyauni Jisaasihomi ambipatapi atotipiwesawi koai niwimaitaatiwo.

11 Aiw ami ishiya nahatiya kiyaami maahomwaanapi ausaapi satwi "Jisasi Kiraisiho so nyami Awaisihore," titaatiwo. Aiw ami kiya nyami Apiho Autaahaatihore tiwi koai niwimaapi komi ambipati mepi autaahepumaitaatiwo.

*Sahî Gaahaiwa Kiyohiwaiwa Sisîhaamatiyatî
Isîhiyai nîwusaatane*

¹² Isî amî nisi naisîhiyaati nisataiwî Kîraisihopî gîwunyaahohiyîhiyaate, nînî jîhura napîti sangisati bimohura sahî nasisoari napaitiwî Autaahaatîhoai atîwiwîhiyaate. Isî amî wanî kîmura nînî sangisati maasi wîndî bimimaati kaanîhî wapîhî bimohurîmuraisangi sikaiwî Autaahaatîhoai atîwiwîse. Sangî Autaahaatîho ko maaritati gwînyaasîrîhîretî japepîhîrîtaatîwî japîhî aimî nasamaasîhiyaatisî sahî kopî yaiwî itipî apîpaahî ipotîhandî koaisawî asîtimatiwî bimîtaatîwî japîhî kiyaatangisînîhî nasamaitandîhandapî andîtati napamapî otîpîpati kaimî nuwîse.

¹³ Amî sandîhî Autaahaatîho sawaho samîhetî otîpîpati kiyataise, amî sangî netî andîtisaiwatî gisunyaahonîhî amî sahî ko maaritati gwînyaasîpîpa japepîhîrîwî kaitaatîwî amî sangisangi apîpaahî maaritîwîmapî kapaahîhî mmonîpinjawî kaiwî japepîhîrîtaatîwo.

¹⁴ Sahî samî itîhînnîwî naumwaarinîhohîpîpa nînaaha namamapî nahataapa nehî gaahîretî kaiwîse.

¹⁵ Sahî saisaihi amî isîhiya sapî sisaiwîhiye, maatisaihi amî sahî nga ainahiyîhiyaatîtwî, amî wapa maipîhapaapî pîwîha samîhetî owehiyaatîtîtaatîwo. Aiwî sahî maipîhapa wapa owehiyaatî Autaahaatîhomî manyinyaatîtîtaatîwo. Amî sahî isîhiya apîpaahî maipîhiya suhîrî maasapîho ainjîhîpîpaamatiyahiyaamî otîhatîhî bindawaayopo. Bindawaawî sahî gaahaiwa

Autaahaatihomihireti kiyohiwaiwaaraahi
sahi kiya asihatinditihimohiyihiyai
kaumbwaatami sisahaamataiwitaa
kiyaamiheti niwusaatawaayopo.

¹⁶ Sahi piwaha akaaha ishiyai
asiyaimatitaatwihandi numwitandha
katiwunjawiki maasi sahi naitaatwaahi nepise
undwi nunyawaayopo. Isi ami sahi sikireti
kaimi nuwise, ami Kiraisiho japhi nasonihura
nini sapi tihaapaindi maarititi sandi nisi
otipipati anditati napamati kiyohipati nehi
yatitipihati kiyataamaayo, akipipa nimaatahati
kiyataayo, ndi maarititaano. Aindi ami
nini tusatipititi juhitohtihandami akipipa
ninihimatiti naitaano.

¹⁷ Nini jihura napiti Autaahaatihomi piwaha
kasatonihisahi Kiraisihopi gwunyaawaayopo.
Aiwisandi sahi kopigwunyaahohitihandi
wapa nandapa kohasipihonga biyati
waamainjotihapaamataiwiautaahaatihoi komi
otipipati kawiwigaarehandi nunyawaayopo. Isi
ami nngisangi ishiya niwisaihi napotaati nisi
jitipati sahi gaarehandi nunyohitihandami
tiwatihaiti nuhaamataataahi gaare, ndi
maarititi ami sangisatisangi waati mitaahi
maaritito.

¹⁸ Isi ami sangisangi maaritwi ami nngisawi
maasi waati tisaitwi maaritwise.

Timoteyi Epaprotaitaasiyaapitahaare

¹⁹ Nngisi Awaisiho Jisaasiho satati, “Kinyi
ishiya Piripaihiyaapi Timotehoai natipusoase,”
ndonaahi koai neti nandusoasitandi gwinyaat
jatataayo. Koai nini nandusoasisanhi

sangisaap̄hī nasat̄i noaipat̄i K̄iraisihop̄i
ḡiwunyaap̄i gaahaiwa kaiw̄i bimoh̄iwaiwa
mmonat̄i net̄i atisat̄i nesisat̄i kandon̄hī n̄in̄i
sap̄i t̄ihaapaind̄i maarit̄tando.

20 Is̄ihiya sap̄i p̄hit̄w̄i nitan̄w̄i gisun-
yaap̄ihiya usa n̄ingisaw̄i kimb̄hī wind̄i
b̄imimow̄i neh̄i Timotehohis̄i am̄i neh̄i
koaisaah̄hī net̄i nandusoaaيسان̄hī ko
sangisenda nap̄taise. Iyataat̄i so Timoteho
nisatiyat̄i n̄in̄i sangis̄i nap̄t̄i jasondand̄i waat̄i
p̄h̄ind̄i nitand̄i gw̄inyaahopatamatiyat̄i sap̄i
waat̄i nitanat̄i p̄hit̄at̄i gw̄inyapenahore.

21 O am̄i is̄ihiya usaah̄i ot̄ip̄ipat̄i
neh̄i sawanaam̄ihatapaah̄hī maarit̄w̄i
kiyawaahand̄i kand̄i Jisas̄i K̄iraisihom̄i ot̄ip̄ipat̄i
w̄ind̄i kamaiw̄ihiyaah̄his̄o.

22 Timoteho sopaah̄i sah̄i aim̄i ko utaaho
siyat̄i setahoe, t̄iw̄i mmon̄w̄i gw̄inyaap̄ihiyaate.
Ko met̄iho wo kom̄i sap̄ihoais̄i and̄it̄iw̄iwat̄i
ot̄ip̄ipat̄i kiyausepaat̄i kaipatamatiyat̄i n̄ingisaha
maas̄i Autaahaat̄ihop̄i P̄iw̄iha Gaaha wan̄iha
Jisas̄i K̄iraisihop̄it̄iha awusaahaayo. Timoteho
siyat̄i Autaahaat̄ihom̄i ot̄ip̄ipat̄i n̄ingisat̄i
maas̄i kaind̄ihandap̄i sah̄i aim̄i mmon̄w̄i
gw̄inyaap̄ihiyaate.

23 Timotehoai sah̄i bimoh̄ip̄ip̄ihap̄i nandusoaa-
يسان̄hī nap̄taise. Is̄i am̄i n̄in̄i j̄h̄i gw̄inyaat̄i
mmondaano, gaman̄iho n̄ingis̄i wip̄niso ndo.
Saind̄i mmon̄t̄i kaindosat̄i Timotehoai sap̄i ket̄i
nandusaas̄ito.

24 Aih̄i am̄i nisangi saind̄i gw̄inyaataayo.
Awais̄iho n̄ingis̄i sandat̄i, 'k̄inȳi Piripaihiyai
iwinjaita numwe,' ndat̄i net̄i n̄itatamanat̄i

natanooaasonihi nini keti napiti sangi jainjaitando.

²⁵ Epapitrotaitaasiho sami maahomwaanji nesi ningisenda napitandi sahi jhi namihanawi natiwusaasawaayopo. Aiw nini nenoaahitohipipa sahi koai nunyauhi ko nesisati ningisi naninyataise. Ahi ko nasati naninyati ningisati maasi bindata Autaahaatihomi otipipati kiyataise. Iyati ami ko nisatiyati Kiraisihopi gwunyaasitihanda titihi nisi naisiho akohore. Ko nisihihoanji andititati bitonda Kiraisihomi pwisipi yaipati isiwati tunnat yahwinjhoematati isihya pwiha akaahai nepi tipndiwi ipihatiwimaitatiwiyohiyihyai pwiha wihoanaha kaundataase. Isi nini koaisi nga japihi komihyaatangisenda nandusoaaasisanihi napitaise.

²⁶ Iyataati sahi Piripaihiyaati kop timbipa apipaahi aungwohandi nese, tiwi aimi atiwi newaayopo. Ahi ami ko Epapitrotaitaasihoaisangi nisihiya nisi timbipaapi aimi atisowi keti nisi aunahipata nisihiyai winjaita nutaano, tati waati gwinyaataise.

²⁷ Sandi ko timbipa awaimbipa nese totimandi titihi akaahe. Ko aimi napwitotahoai Autaahaatihohi kop maariho asipiyati ami nisapisangi maariho asipiyati koaisi komi timbipa nemwati ami nisi maariho asipaindi maariho tindati naanjanitandihandi nenimataise.

²⁸ Isi nini koaisi sangisenda japihi nandusoasitandi watipindi gwinyaataayo. Isi nini

sapɪ pɪhɪndɪ wɪndɪ ɡɪmunyaati, amɪ naanɪhaiwa
yiyatɪmwɪ wɪndɪ namaitandɪ gaasi koai nandu-
soasitaano, amɪ notɪ sangisɪ jainjahonɪhɪ sahɪ
koai usonawaawɪ sahɪ kopɪ nga maarititaatiwo.

²⁹ Isɪ nɪnɪ koai nandusoaaasisanɪhɪ japɪhɪ
nasatɪ jainjahonɪhɪ koai, nga japɪhɪ nasapaise
Awaisihomɪ otɪpɪpatɪ naimbɪ kaimbɪmapo,
undɪwɪ ikwɪrɪ ahowiwɪse. Utaaho siyahosɪ
maaritɪwɪ koai nepɪ autaahemapɪse.

³⁰ Epapɪrotaitaasiho Awaisihomɪ
otɪpɪpataatɪhɪ timbɪpa netɪ maanɪhɪ
napotaise. Iyatɪ ko otɪpɪpatɪ sawahopɪhatapɪ
wɪndɪ ɡɪmunyapɪmenatɪ Awaisihomɪ
otɪpɪpatapɪmainjɪhɪ nɪnɪ kaanɪhɪ bimonɪhɪ,
amɪ sahɪ nɪngisɪ andɪtɪnɪpɪ otɪpɪpatɪ
ususaanɪ nɪnawɪpɪhɪ kaitɪhaahatɪ sahɪ
nɪngisɪ kaiwɪnepaapɪ kaitɪhatɪ, amɪ sahɪ koai
nunyohɪpatɪ samɪ aunahɪpatɪ netɪ ko nɪngisatɪ
maasi kiyataise. Kiyatɪ maasi bindɪhaawɪ ko
timbɪpa naanɪhandɪ netaise.

3

Utaaho Kiraisihopɪ ɡɪwunyaasɪho
Komɪ ɡɪwunyaasɪtɪhandaahɪ Noaipatɪ
Tɪtɪhoematataise

¹ Nɪnɪ nisɪ pɪwɪha katɪmɪ nasohɪha
owematɪ amɪ nɪnɪ sangɪ sandɪ kasatataato.
Nisɪ naisɪhiyaatɪ nisataiwɪ Kiraisihopɪ
ɡɪwunyaahohiyɪhiyaate. Sahɪ Awaisɪhoaisawɪ
aimɪ tɪmaamaitɪwɪ aimɪ komɪhiyaatisɪ, amɪ
sahɪ kopɪ nasisoari kiyaatɪnɪhɪ maaritɪmɪ
nuwɪse. Pɪwɪha aimɪ kasatohɪha jɪhaatɪ
gaasi kasatitaano, amɪ sahɪ sawanaatɪ isɪhiya

isihiyaisi piwaha nehaha katiwunjohiyihiyaapi nga jatiniwi bimitaatiwihandapo.

² Isihiya Judaahiyaamihireti japepihiriwi api paahi titihimetati maipihaiwa kiyohiyihiyaapi sahi baiwi jatiniwi bitosawise, ami kiya suhiri api paahi maipihiramataiwihiyaaso. Siya isiya Judaahiyaamihireti japepihiriwi kinyi aimi noaipapi Kiraisihomihonimatitaapaahi kinyi ambipati namandipape, tiwi watipitiwimapihiyaare.*

³ Kiya satiwu, “Nyahi ambipati namandipataahiyaanis Autaahaatihomihiyaane,” tiwi watipitiwimapihiyaare. O ami nyahih Kiraisihopi gwunyaahotihandaahi aimi noaipawaati titihi akitinhi Isiraherihyaani nyami ambipati akiti yamatih nyami maarihoatih aimi namandipataahiyaanimatihaayo. Iyaati Autaahaatihomi Itipihogaaho nyangi neti anditinyiwati ginyunyaasih Autaahaatihopi aunihihiri kataati gaapundaati ami Kiraisihomi ambipati niwimaahaayo. Isihiya kiyaami ambipati nehi yamaati namandipatohitihandi kiyaisi api paahi akitinhi windi maawitatananitaise. Isi nyahi kandapi piwaha waati piwaataati pihitaati gwinyaitihaawimaahe. Owetise.

⁴ Ami nisangi ninisi nisi ambipati namandipandi kiyohitihandapi nga tihaapaitihati kati owe. Ami kandu ninisi baindu bimitandu ningsisi

* **3:2:** Usihiyaami ambipatami atitati namaupwi ahoapi nupwi nemawaayopo jihura Autaahaatihoga Abiraahamihogai kaundih kaih, ami Isiraherihiya Autaahaatihomi ishiyaane unduwu usaisi nunjitaatiw kiyohirihireti kaiwo.

windi nga maanitatamanitaise. Isihiya kiyaami ambipati nehi yamaati tiwatihati namandipatotihandapi tihapaiwi genanohiyahiyai nini nusatipihatihonine.

⁵ Nisangisi ami saindihonine. Nisi naati nanimoti bimihisi asisitha ikwiri naasairitihisi wirami mairima sananihi nisi ambipati nanimandipatihonine. Iyataati ami nisangi isihiya Isiraherihiyaamihonini Isiraherihonini akohonine. Aindi ami nini jitiipati Benjaminihomihatetapi namoyaatiwinaasohiyahiyaamihetapi noaipatihonine. Iyataati ami nini titihisi Ipiruhonini piwihaha Ipiruha piwandihonine. Ami nisi niyisi apiyaisangi Ipiruhasanyurisi piwihaha Ipiruha piwaatimihanyure. Nini titihisi Judaahiyaamihetapi noaipatihonine. Isi nini jihisi Judaahiyaami winihapipa saiwa wapa simemihawaati nahataapa titihisi japepihiritisi isitisi asoya kiyohiwaiwa kaindisi japepihiritisi kiretapi noaipati Parisihonimandihonine.

⁶ Aindi nini winihapipa saiwa baindisi atindisi netisi gwinyaati anditindisi titihisi nga nahataapa japepihiritihonine. Saindisi isihiya Kiraisihopisi giwunyaahohiyahiyaisisi netisi nusopisasisisi titihonine. Siyonihi isihiya nisingisi nisonawaawi Porihoni winihapipa titihisi japepihiritisi Autaahaatihomisi ndihetisi gaahatisi kiyataise, tiwihonine.

⁷ Jihura nini saindisi gwinyaataayo, nini kimaiwa kiyohiwimaiwaraahi anditinihonihisi nini noaipati gaahoninitito, ndisi gwinyaataayo. Aihisi ami wani kimura kaiwaisisi ahosumwati

pohipaindi+mati saindi gwinyaataayo. Kaiwa wapa ak+ipaamaahe, nehi kaiwai nehihaiwa bototi ahopa daat+pat+patamatiyahaiwe, ndi gwinyaataayo. Nini w+in+hap+pa Judaahiyaami anitindi isiti nisi maar+ho kapeti ahiyati japepih+rataataah+ Jisaasiho n+ngisi nitatamanati japhi nan+maitandi ami nisi maip+haiwa nen+maitandi nisapi napwind+handapi wind+ gimunyaati, ami koai n+wip+minj+taan+he, ndi gwinyaataayo. Aindi ami nini sandi nehi K+raisihopaahaindi koai n+wipin+jtandi kopimain+jhi nini j+hura w+in+hap+pa japepih+r+ti Judaahiyaanam+h+ret+ kiyoh+ipa nahataapa aw+indi naw+ho nis+hetapi nih+rinj+homataindi kapaan+h+ namamataayo, ndi wan+sangi taati gwinyaataayo.

⁸ Nini j+hi kaindi japepih+roh+waiwaisaah+hi ahosumwati pohipaindi+mataamaayo. Ami wapa nahataapais+ nehihaiwe ndi gwinyaati ahosumwati namataayo, ami nisi Awais+ho K+rais+ Jisaasihoaisaah+hi uson+ti n+wipaati koisat+titand+handi sandi ap+paahi awaindi+hand+tiho. O ami Jisaasihop+ so nisi Awais+hoe, ndi gwinyaati kopaahiyataati nini nyah+ Judaahiyaanam+ w+in+hap+pa tit+hi wat+pi+ndi japepih+r+ti j+hi kiyoh+waiwa saiwa wani nini saindi nehi yat+tip+haiwa bototi ahopa daat+pat+patamatiyahaiwaaso ndi namataayo, ami K+raisih+ho n+ngisi nanisapuwati nan+maas+h+opaahaindi nehi kom+ ot+ip+pat+hi kawindi koaisaah+hi n+wipin+jtando.

⁹ Saindi namatosati nini ap+paahi kom+hon+n+ndi Jisaasihoaisati kon+n+hi

maasi bimitando. Niní wani noaipati komi ndiheti Autaahaatíhoaisati tíhíhoníníndaayo. Amí sandí níní asoyaamí wíníhapípa napaití japepíhírataatí kandaahí níní noaipati gaahoníní tíhíhíhoníníndaamaayo. Owetise. Niní nísí Jísasí Kíraisíhopí ko nísí maipíhandaatíhapí japíhí nanímaasíhoe, ndí gwínyaahotíhanda Autaahaatího níníngísí netí tíhíhíhonenímásíhí, amí níní komí ndíhetí noaipati gaahoníní tíhíhíhíhonínímatataayo.

¹⁰ Niní saindí Jísaasíhoaisati maasí tímaamaití watípítítandí gwínyaataayo. Aindí amí komí watípíhanda japíhí nepasítíhandapí gínunyaatítande. Aindí amí Jísaasího komí otípípatí kaimí naihí isíhiya pohípíwíwí yaawíhaiwa nunyawí tiwauhí napwípatamataindí koai níwípinjatí komí otípípatí kaisáníhí isíhiya nusáihí káindí napwítandí gwínyaatí kiyataayo.

¹¹ Aindí amí níní saindí gwínyaataayo. Jísaasíhoai tiwauhí napwíhí amí Autaahaatího ahowímatí japíhí numwaasítíhandísí, amí nísangí komí otípípatapíndíwí nusáihí napwísáníhí Autaahaatího ahonímatí japíhí nanímaahóníhí nepáito, ndí gwínyaataayo.

Porího Komí Otípípatí Owemaitandí Naupwasítíhandapíhaare

¹² Saiwa aimí katohíwímaiwaamataindí níní aimí noaipati Kíraisíhomíhamwaaní gaahoníníndí Kíraisíhopí gínunyaatataise, ndí kasatataamaato. Owetise. Niní nehí saindí kandaato, jíhí Jísaasího níníngísí nanímahanatí nanímaatí gaahonenímátí

komihini ahinisataise. Aihini nini noaipati gaahonininitandihandapi komi otipipati anitindi isiti kiyataayo, ko ningisi anitisiati niwatipatamataindo.

13 Isi nisi naisihiyaati nisataiwini Kiraisihopi giwunyaahohiyihiyaate, nini aini noaipati gaahonindaayo, ndi wandi giwunyaaho. Owetise. Nini nehini saindini kiyataayo, nini Jisaasihomini otipipati saindini nga kiyataayo, ndi nepemaititini jatin kaimini niyataamaayo. Owetise. Nehini nini niyohihihooanini kihooaninini jaatin otipipati owemaitandihapinini noaipaitandini ruhini niyataayo

14 Nini anditindini taatin watipindini notaayo. Nundini otipipati owemaitandihapinini noaipasaninini, amin nini Jisaasihoini niwipinjatin komi otipipatin dipipataasinini anditindini kawisotihandapini wihoaaninhapana wihomatiyatin ipotihura Autaahaatin ho mihaaatin yamihapataatinini nanimitandihandapoini.

15 Nyahini aini Kiraisihopi giwunyaawaatin watipitaahiyaanisinini Autaahaatin homihiretinini giwunyaawaini mmona japepihininini haawe. O amin samini woini wapaapini wiretinini wipiya giwinyapenataatinini, owe miretinini kaitihaawini gaare maatane. Owe. Nehini Autaahaatin homihandisinini koaisini wapaapini biyatin namausesipatonaa hinini Autaahaatin ho netini nunjatin nusesipatinini giwunyaitaise.

16 Isi jinini wuwanihura Jisaasihomihiretinini japepihininini haawini giwinyunyainjinini kiretinini japepihinira kaimini nasohinini hini kiretinini japepihininini wini namaamihapini kaimini nuwaise.

17 Nisini naisihiyaate, nini sangisini nasisatinini

kiyonihî mmonihohirihîrî kîretî japepîhirîwî kaiwîse. Iyataati isihîya usa aimî nyahî kiyohîrîhîretî nepî japepîhirîwîhiyai sahî baiwî mwîtipisawî iwinjapî mmonîwî nepî kiya kaiwî bimohîrîhîretî sangisangîsî kaiwî daiwî bitosawîse.

18 Nînî kainîsasohîrîhîrî kîretî baiwî japepîhirîtaatiwî nînî aimî jîhura napîtî pîhîndî kasato. Aihî amî wanîsangi kwîtipatî tîmîhaihî kwîtipataasînî jîhaatî kasatataato. Isihîya usa taahîyîhiya sapîhî nyahî Kîraisîhopî gîwunyaahohîyîhiyaanamî otîhatîhî yahîya bindawaayopo, kiyaamî kiyohîrîhîretî wîpaiwî kaiwîhiyo. Isiya siya Kîraisîho ipî tîtîhî atawîhatetî napwindîhandapîha pîwîhai ahosumwapî kaamî tiworisaimatîwî wîrî asîretî gwînyaapî kaiwîhiye.

19 Isihîya siya maapî yapîpatambî maipîhaiwaapaahîhî gwînyamapîhiye. Aiwî amî kiyaamî ambîpatamî maari-tîrîhîretî maipîhaiwa kaitaatîwî apîpaahî maarîwîmapîhiye. Aiwî amî kiya wiwa mapîpaisahaiwa kiyawaahandî kandî kaiwaapî mawîtandîhandî owetihî siyahaayo, tîwî maarîwî kîrîwîpatî tîwaapatîwî katîwîhiye. Isî isiya siya yaawîhandî awaindîhandî nepî aunahîpatî maipîhata sisîhaapîhî nuwî bimîtaatîwîhiye.

20 O amî nyahîhî nyamî aunahîpatî apîpaahatî yamîhapataatîhî ahînyondaise. Amî siyaa-matiyaatî wîndî kamaitîhaawo. Amî katî nyamî aunahîpatî yamîhapataatîhapîho nyangi japîhî nanyamaasîho Awaisîho Jîsasî Kîraisîho japîhî

nasati nanyamaasi mihaati yamihapataatihapi
naitandi napitaihi nyahi andititaati watipitaati
jatihaayo.

²¹ Isi ko Jisaasiho komi watipihaiwa
komi yundanyihaisati nasataati ambipati
kati wipetihati wanhati watipihati
windi namwaapwitihaahati ko sawahomi
ambipatamatiyahati nanyamitaise. Iyati ko
Jisaasiho komi watipihandaahi nahataapa
neti komi otitihemati nahataapai nga osamati
jatitaise.

4

*Maarho Naasohitanihi Gaahireti
Gwinyaawaati Maaritithaawo*

¹ Nisi naisihiyaati nisataiwiti Kiraasihopi
giwunyaahohiyihiyaate, ninisi sangisi nisi
maarho nasanyataayo. Aindi ninisi sangisi napiti
jasondandi gwinyaati maaritataayo. Aindi ami
ninisi sapi maarititi amisi sapi tihapiyayaayoni,
amisi sahi aimisi kasatohipatamataiwiti Awaisihoai
windi namaamapi kopisi anditititwiti giwunyaapi
bitosawise.

² Ninisi sainjaahi apopipuraahi Yuhotiyaayi
Sindikeyaasangi piwaha kima sandi nasiseniti
kasatiti nusaasataayo. Sainjaahi aimisi noaipapi
Awaisihomihapuraahisi maarho naasohi
gwinyaapi tihamaamaitimi, amisi sainjaahi
itihitinjitihandi namihaapi gaahireti piwanimi
bimaamise.

³ Amisi ninisi kinisi nisi naisohonisi napaitarihonisi
otipipati maisihoanisi ninawipihisi kiyohihongi
nangisenataayo, amisi nisi naimbipurisi sapurisi

iwi+ataman+taapo. Kapuri ningisami maasi P+wi+ha Gaaha Wani+ha ausaambi+m+hapure. Kapuruni+ ami Kiremen+hotihi+ ami usa ningisi+ andi+ni+pi+ P+wi+ha Gaaha Wani+ha ausaahohiy+hiya siya kiyaami+ ambi+pati+ Autaahaat+homi+ uti+pi+ho komi is+hiya asiyaimat+taati+w+hiyaami+ ambi+pati+ jipati+pindisi+hoat+hi+ aimi+ ahusotahiyaare.*

⁴ Aih+ ni+ni+ sangisi+ sandi+ kasatataato. Sahi Awais+hopi+ nasisoari+ kiyaat+ni+hi+ maarit+w+ise. Ami+ ji+haati+ sandi+ kasatataato. Sahi Awais+hopi+ nasisoari+ kiyaat+ni+hi+ maarit+w+ise.

⁵ Awais+ho+ japi+hi+ keti+ napitaise. Isi+ sahi+ is+hiya+ nahatiyai+ bi+pi+ napaisaati+ iwinjaawi+ nepusosawi+ bitopi+, ami+ sahi+ gaahaiwa+ kiyoh+waiwa+ kiya+ mmonda+ kiyai+ gaahati+ iparimat+w+ kawiwi+ kaiwi+ nunjawise.

⁶ Aiwi+ ami+ sahi+ wapaapi+ waati+ gw+nyamapi+ namitan+w+ ami+ nahataapa+ sahi+ owetati+ nauseti+to+hi+paah+ Autaahaat+hoai+ pi+waundi+w+ nunjep+ gaapundi+w+ise. Aiwi+ ami+ sahi+ nahateweti+ nasisoari+ Autaahaat+hoai+ saundi+w+, "Kiny+ gaahone+ gaare," undi+w+ise.

⁷ Sahi+ saisaihi+ ami+ Autaahaat+homi+ maari+ho+ napaisaati+tati+ yat+hi+witindi+handi+ api+paah+ awaindi+handi+ nyahi+ gw+nyaawaati+ mmon+hot+handi+ nusati+pi+haahandisi+ kandi+ neti+ sami+ maari+ho, ami+ am+ti+ha+ yat+hi+siwati+ napaisaatisamati+ ami+ sahi+ K+raisihoisawi+

* **4:3:** 3 Sandi+ Autaahaat+homi+ uti+pi+handaat+hi+ is+hiya+ kom+hiyaimat+taati+w+ aimi+ nam+hainjaw+hiyaami+ ambi+haiwa+ jipati+pindataise (P+wi+ha Ausaimaninj+ha 3:5; 21:27).

timaamaitiwī aimī komīhiyaatisī kandi netī jatatamanatī jainjatane.

8 Nisī naisīhiyaatī nisataiwī Kīraisihopī gīwunyaahohiyīhiyaate, nīnī sangisī pīwīha kīma wa sandī kasatītandiyo. Sahī kīmaiwaapī gwīnyaapīse: Sahī nasisoari apīpaahī gaahapaapunī, amī wapa isīhiya gaahape tīwī mmonīwī nepī mepī autaahe-maitaatīwīhapaapaahīhī gwīnyaapīse. Aiwī wapa apīpaahī akītīhapaapunī amī wapa isīhiya autaaahī nepī isīwatītaatīwīhapaapunī amī nehī tītīhītahapaapunī amī popītīhapaapunī, amī apīpaahī sanahīwetīhapaapunī, amī wapa isīhiya gaahape, tīwī mmonīwī kapaahīhī kiyohīpīpa sapaapaahīhī sahī nasisoari nahateweti gwīnyaapīse.

9 Aiwī nīnī wapa nahataapa sahī kaitaatīwīhapa sangisī nasisatī kandīsasonīhī mmonīwī aimī nga nepī gwīnyaahohīpīpa amī wapa nahataapa kapaapī nīnī pīwīha ausaati katonīhī amī sahī aimī atiwī nepī, amī sahī ninjīhauhī nīnī kiyohīpīpa sapa kapa nahataapa sahī nasisoari kaiwīse. Sahī saiwa kaisaihī Autaahaatīho maarīho yatīhī napaisaatītindīhandamī tanyaaho, amī maarīho napaisaatītindīhandī nanyamisīho sangisatī maasi bimītaise.

Porīhoai Andītīwiwītandīhapa Piripaihiya Nīwusoasauhī Kandapī Ko Maaritatī Kiyai Gaare Undīndīhandapīhaare

10 Sahī nisapī nawīho nanusoasohīhopī nīnī apīpaahī awaīndīhandī maarītītī Awaisīhoai,

“Kinyi gaahone gaare,” undataato. So nawiho netaati kiya nisapi waati ginunyaawaawe, ndi maaritataayo. Sahi kiyaatinhi nisapi ginunyaawaahandi kandi ami daihira nawiho nanusoasitaatiwihira owetati niwipitih kandapi windi namaanusoaasawi ami namaaninyopo.

11 Nini sandi katotimandi ami nini nawiho owetih kandapi naumwaarindi kandaamaato. Owetise. Nini masihonya wonya isiwatiti ami taahipipa wapa isiwatataatisangi sandi kimba nisapi gaare, ndi maarititihone. Sandi ami apaapmaato. Nini mmoniti netihone, wapa taahipipaisahoninindi ami wapa nehi yahonyaisahoninindaatisangisi sapa nisapi gaare, ndi bim tandi Autaahaatho neti nanisise. Nanisisi nini nehi maaritito.

12 Ningingi siyahaiwa nanoaipasih aimi mmoniti netihone. Nini wiweti wapa owehonini apipaahi taanauhohoninindi, ami wiweti nini wapa taahipipa waati asakiyati ahinotahoninindaatisangisi nga nanhaindi bipi bimaathone. Wiweti nini nandandihapa nga tisaitati ahotih nandi ami wiweti nini nandandihapa apipaahi owetih nehi japai kiya janimasihandi kandi bipi bindataayo. Ami nini wiweti nandapa kahapaamapipa waati nini nandandihamaanj nusatiphaati noaipati ahotati, ami nini nandapa ami wapa nini nandi isiwatiti ahotitandihapa apipaahi yatihitati nausetitati windi gaametise. Saimainjhandi nini bipi nisi maarho yatih ipatisandi witi bim tandi nahataapaathapi aimi mmoniti

netihonine.

13 N'ngisi nahataapa noaipasipipa nga nini neti ami kaito, ami Kiraisiho komi watipihanda n'ngisi anditiniwahosi anditinihonihohi.

14 Ami sahi nisapi gaahati kaiwi ginunyaapi n'ngisi apipaahi naananihi bimonihura anditiniwitandihapa aimi mmoniw nanusoasawaayopo.

15 Sahi Piripaihiyaati aimi mmoniwihyaate. Nini jhi wuanihura napiti namasati sapihhi Pihaha Gaaha Waniha ausaahonihohi. Aindi ami kapihhi Masetoniyaahanda namasi wiwaaraahapi niyonihhi, ami nehi sahihi Kiraisihomi isihyaati n'ngisi nawihohi wapa anditiniwati nitatamanitandihapa naninyawaayopo.

16 Nini aunahipati awaipati (taunihandhi) Tesaronaikaahanda bindataati nawihohi wapa nisi ambipati nitatamanitandihapa owetihhi nitandhi bimonihhi sahi wonji taahiwaiwaara jinjapihhi nawihohi naninyawaayopo.

17 Sahi n'ngisi ambipatapihapa wapa naninyami nutaatihhi kandaamaato. Sahi sami gaahati kaiwi iparimatotihanda waati nga kaimi naisaihi ami sangi kandapi gaahandhi wihoaanhandhi Autaahaatihohi kasisati nasamitandihandapi kandaato.

18 Ami sahi nisihapa wapa japihhi nanimitaatihhi nanewaawaahi nini kapa nahataapa aimi nga kamwaanji netaayo. Aindi ami kapaami tiwatihati wapa autaahi waati wamaanji netaayo. Aindi aimi nahataapa neti nini gandaayo, ami sahi wapa nawihohi Epapitaitaasihoai nanunyohipipa aimi ne-

sisan+miho. Sapa sahi n+ngisi naninyoh+piмба
 Autaahaat+hoai dipuman+tanda nandapa
 kohas+piho wapa nga waamainjot+hapa is+hiya
 ti+hwi Autaahaat+hoai nunyoh+patamataiwi
 nunyauhi sami gaarehandi nunyoh+pi+paapi ko
 komi ndimaahomwaan+ noaipas+hi sapi waati
 maaritati netaise.

¹⁹ Sahi saiwi kiyawaawaahi nyami
 Ap+ho Autaahaat+ho Kiraisihom+hetapi
 komi is+hiyaanangi nanyam+tand+hapa
 ap+paahi gaahapa nyapi nanyam+hainj+pi+pa
 kahapaamapi+pa asaketahosi sahi wapaapi
 nenoaah+toh+pi+pa kapa waati tisaah+wati
 sangisi nasam+taise ami sahi aimi noaipapi
 Kiraisihom+hiyaatiso.

²⁰ Isi ami Autaahaat+ho ami nyami Ap+hoai,
 kinyi gaahone gaare, undati asisi nahateweti
 nasisoari jinjap+hi komi amb+pati awaipati
 niwimaawaati mepi autaahewaumwait+haawo.
 Akite!

²¹ Sahi Autaahaat+hom+ is+hiyaati nisataiwi
 Kiraisihopi+ g+wunyaahohiy+hiyaati sap+hi bi-
 mohiy+hiyaati Piripaihiyaatangisi ipot+ha nin+
 ip+hirete, satataato. Iyon+hi ami nisi nais+hiya
 n+ngisi and+tinipi+ kimb+hi maasi ot+pi+pati kiy-
 ohiy+hiyaisangi sangisi sasatiwi, "Nais+hiyaate
 ip+hirete," satawaatopo.

²² Aih+ ami is+hiya usa awais+ho j+ho
 Sisaaho Rom+handa bindata nahataap+pi+hi
 jatis+hom+ ot+pi+pati kiyohiy+hiya Kiraisihopi+
 g+wunyaap+hiyaasi kiyaisangisi sangisi sasatiwi,
 "Nais+hiyaate ip+hirete," satawaatopo.

²³ Nin+ sapi nyami Awais+ho Jisasi Kiraisihoai

pɪwaundɪtɪ nunjenɪtɪ gaapundataayo, amɪ ko
sangisɪ jatatamanatɪ gaahatɪ kasisonɪhɪ sahɪ nga
baiwɪ bimɪtaatɪwo.

Autahaatihomi Piwaha Gaaha Wanaha
The New Testament in the Angaataha language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angaataha long Niugini
copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angaataha

Translation by: PNG Bible Translation Association

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b83b4d2c-30be-5f11-8fb0-fa04e4808bad